

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1618. usque ad annum 1620

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118847

§. 19. Bavariae Ducis responsum ad Unitorum Protestantium postulata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67326)

„itidem tollendis deliberatio ab Electo- Sæc. XVII.
 „ribus, Principibus, & Statibus utrius- A. C. 1619.
 „que religionis aliis suscipiatur, nomi-
 „nes. Hoc ipso rem Deo gratam, tibi
 „honorificam, & toti Imperio saluta-
 „rem præstabis.

Ad petitionem istam a Friderico Co-
 mite Solmensi, Volrado a Plessen, Joane
 Christophoro Olhasio & Andrea
 Hofio, Regis, Electorum, Principum,
 & Statuum unitorum Legatis proposi-
 tam, responsum hanc in sententiam a
 Maximiliano Baviaræ Duce fuit: „Gra-
 „tum mihi est, quod non modo pacis
 „amantem animum meum, notum uni-
 „tis Statibus esse, sciam, sed quod con-
 „silia etiam, & actiones meas eo dire-
 „ctas esse, ut pax & concordia in Im-
 „perio conserventur, agnoscat. Quem-
 „admodum igitur ex parte mea verif-
 „sime hæc ita sese habent, ita certi e-
 „tiam esse debetis, quod animum meum
 „nequaquam mutaturus, sed constan-
 „tissime in sententia mea perman-
 „sus sim.”

§. XIX.

*Baviaræ Ducis responsum ad Uni-
 torum Protestantium postulata.*

Præterea ad ceteras Protestantium pe-
 titiones, & querelas Maximilianus
 Bava-

Sæc. XVII. Bavariæ Dux fusius hæc reposuit: „Non
A. C. 1619. „dubito, quin si consilia mea adhibita
 „in principio fuissent, malis omnibus
 „remedium adhiberi, & ne ad extre-
 „ma ista perveniretur, caveri facile po-
 „tuisset. Quod autem, neglectis, &
 „posthabitis salutaribus consiliis, mo-
 „nitisque meis, ad extrema jam per-
 „ventum, resque eo perducta sit, ut vel
 „certissima patriæ totiusque Imperii rui-
 „na præ foribus esse videatur, quod-
 „que summa ista dignitas, libertas, &
 „harmonia Imperii Romani, quæ ad
 „posteritatem propagari merito debe-
 „bat, corruere jam & exteris nationi-
 „bus populisque præda fieri debeat, ad-
 „modum doleo, & Deo, cui rationes
 „aliquando reddituri sunt, qui malis
 „istis causam dederunt, vindicandum
 „relinquo. Bellicæ meæ reliquorum-
 „que Electorum, Principum, & Sta-
 „tuum Catholicorum expeditiones ad
 „licitam, & permissam omni jure eo-
 „rum defensionem, non vero ad turbas
 „in Imperio excitandas, aut aliquem
 „ex Protestantibus, & Augustanam Con-
 „fessionem profitentibus Electoribus,
 „Principibus, Statibusque, dummodo
 „causa ab ipsis nulla detur, lædendum,
 „& offendendum directæ sunt. Cum
 „vero in principio de animo meo pacis
 „amantissimo tam prolixè testati estis,
 „vi-

„videre non possum, cur in progressu Sæc. XVII.
 „ad extrema tandem procedentes, ni A. C. 1619.
 „postulatis vestris definito tempore satis-
 „fiat, majores vos præparationes fa-
 „cturos, & libertatem religionemque
 „vestram cum vitæ fortunarumque om-
 „nium discrimine propugnatos, gra-
 „vaminum, quæ tractationem nullam
 „admittant, abrogationem quam ce-
 „lerrime promoturos asseratis. Hoc e-
 „nim factum, quin Catholici nil nisi pa-
 „cem conservare cupientes oppugnen-
 „tur, fieri non poterit. Sed spero a-
 „liam vobis, quam verba sonant, men-
 „tem esse, idque eo magis, quod Ca-
 „tholici Status æque atque vos ad con-
 „stitutionem corporis Imperii pertineant,
 „& armis eos, contra factam ab ipsis
 „pacis oblationem, ni omnia, quæ ex-
 „petuntur, statim faciant, opprimi, &
 „oppugnari iniquissimum futurum sit.
 „Vos quidem in rebus vestris vim &
 „coactionem nullam admittitis, quam
 „grave igitur Catholicis accidet, ubi
 „ad tot postulata, quæ sub tractatio-
 „nem venire non vultis, nisi statim
 „consentiant, oppugnatum iri sese in-
 „telligant. Audivi non semel, Catho-
 „licos statim sub initium factæ religio-
 „nis pacis, gravari sese & multis ma-
 „ximisque molestiis a Protestantibus af-
 „fici, conquestos fuisse. Audivi etiam,
 „gra-

Hist. Eccles. Tom. LVI.

E e

Sæc. XVII. „gravamina ejusmodi, quæ tractatio-
A. C. 1619. „nem nullam admittant, non inter Pro-
 „testantes, sed Catholicos maxime re-
 „periri, & expetitam istam æquilibrii
 „rationem, non modo non profuturam,
 „sed plures etiam in Imperio confusio-
 „nes parituram esse. Sed in particula-
 „ribus Unitorum gravaminibus non par-
 „ticipo cum Catholicis aliis, nec patro-
 „cinium eorum, nisi in casu facti in eos
 „impetus, suscipere volo. Quod ad
 „Donawerdam attinet, cujus in respon-
 „sionibus ad propositiones Cæsareas,
 „mentionem subinde etiam fecistis, non
 „semel audistis, me præter sumptuum
 „in executione factorum refusionem,
 „nihil in eam prætendere, ea enim
 „facta, in integrum urbem quamprimum
 „restituturus sum. Liberationem igitur
 „ejus civitates Imperiales aliæ, si
 „tantum pecuniæ conferant, & pro ea
 „exponant, quantum sumptibus persol-
 „vendis sufficiat, promovere quam opti-
 „me poterunt. Abrogationem grava-
 „minum quid impediatur, ignoro, in
 „omnibus tamen Comitibus expetiisse,
 „eam Catholicos sedulo, non semel au-
 „divi. Promissionem aliquam instituen-
 „dæ compositionis a Cæsare factam igno-
 „ro. Ipsos tamen, ne confusionum in
 „Imperio existentium causa sibi impu-
 „taretur, sponte sua ad compositionem
 „ali-

„aliquam sese obtulisse novi, ita tamen, Sæc. XVII.
 „si ad capita quædam, sine quibus A. C. 1619.
 „compositio ista fieri non posset, Pro-
 „testantes prius responderent, quod
 „nondum a vobis factum, ut ita, cur
 „conventus iste nondum institutus fue-
 „rit, causa penes Catholicos esse non
 „possit. Quod interea gravati Status
 „Catholici de gravaminibus loco debito
 „querelas deposuerint, eaque abrogari
 „petierint, cur id facere non debue-
 „rint, minime video, cum invalescen-
 „tibus magis, magisque gravaminibus
 „jure suo privari tandem per silentium
 „suum potuissent. Si modum tamen
 „aliqui excefferint, eos non excuso, sed
 „rationem ejus reddendam ipsis relin-
 „quo. De gravaminibus aliis, peri-
 „culosis consiliis, sparsisque in publi-
 „cum criminationibus, & quod sine
 „cæde, & sanguine componi non pos-
 „sint, vocibus, nihil mihi constat. Non
 „existimo etiam futurum, ut plus at-
 „tendant Protestantes ad privati alicu-
 „jus scriptoris dictum scriptumve ali-
 „quod, quam ad publicas Electorum,
 „Principum, Statuumque, quos nego-
 „tium ipsum concernit, asseverationes
 „& promissa. Catholicis equidem, si
 „ad privata ejusmodi scripta attenden-
 „dum foret, multo plus quam Prote-
 „stantibus immineret periculi, cum
 Ee 2 „scri-

Sæc. XVII. „scripta reperiantur, in quibus bona
A. C. 1619. „Catholicorum jam distributa, vires
 „Protestantium descriptæ, vexilla cum
 „Symbolis suis depicta, & sua militi-
 „bus stipendia ex bonis Catholicorum
 „assignata sunt, & Catholici omnes,
 „utpote qui veluti faxea corda flecti
 „non possint, & propterea opprimendi
 „sint, cum Spirituali Capite suo, pla-
 „ne exterminandi dicantur. Optan-
 „dum quidem esset, ut secundum con-
 „stitutiones Imperii ab ejusmodi com-
 „minationibus abstineretur; cum enim
 „indicia ista opprimendorum ex loco
 „non obscuro proveniant, periculum est,
 „ne quis inde colligat, constitutum ita
 „apud Protestantes esse, quod sine cæ-
 „de, & sanguine gravaminum ista ab-
 „rogatio fieri non possit. Ego tamen
 „de vobis melius spero, & a Catholi-
 „cis etiam, quorum causam ipse ago,
 „ad ejusmodi cædis & sanguinis extre-
 „ma ventum nondum est. Initium e-
 „nim bellicarum expeditionum ipsi mi-
 „nime fecerunt, nec militem conscripse-
 „runt, donec excitato in Bohemia in-
 „cendio, milites per ipsorum territoria,
 „non sine summo suorum incommodo,
 „ducerentur. Tum enim pro cavendo
 „periculo, ne scilicet omnium direptio-
 „ni bona sua exposita relinquerentur,
 „militem ab ipsis pro sua suorumque
 „defen-

„defensione, qua quidem molestia su- Sæc. XVII.
 „perfedere alioqui maluissent, conscri- A. C. 1619.
 „ptum fuisse constat. Herbipolensem
 „Episcopum aliquanto citius reliquis
 „præparationes istas militares, longe
 „tamen post excitatas istas in Bohemia
 „turbas, cum frequentiores jam mili-
 „tum per ditionem suam transitiones
 „fierent, facere cæpisse, sed causam,
 „præter jam dictam hanc quoque ha-
 „buisse novimus, quod litis sub iudice
 „adhuc pendentis cognitionem atque
 „executionem arripere aliqui conati,
 „contributionem suis subditis impera-
 „rint, ingentesque præparationes in vi-
 „cinia fieri Episcopus animadverterit,
 „nec quid damni paulo ante, cum de-
 „fensione adhuc destitueretur, accepe-
 „rit, nescius plane fuerit. Coactus
 „igitur fuit de paranda defensione tem-
 „pestive cogitare, & ut suos tueretur,
 „non vero ut alios læderet, militem
 „aliquem conscribere, quemadmodum
 „facti istius sui rationem loco conve-
 „nienti reddere paratus est. Porro Ca-
 „tholici Ecclesiastici, atque Seculares
 „provincias, & regiones possident, feu-
 „dum a supremo Imperii capite obti-
 „nent, & onera sua vel majora etiam
 „respectu, quam seculares sustinent,
 „iniquissimum igitur foret, si omnium
 „direptionibus, & libidinibus patere

E e 3

„ipso-

Sæc. XVII. „ipforum territoria deberent, nec per-
A. C. 1619. „missum ipsis esset defensionem in casu
 „necessitatis legitimam parare, cum
 „tamen jura ipforum ab aliis in tem-
 „poralibus nihil differant, & ipforum
 „etiam aliqui patrum nostrorum me-
 „moriam cum Cæsare adversus juratum
 „Christiani nominis, aliosque hostes
 „non sine laude & gloria coram depu-
 „gnasse legantur: Compertum est, ipsos
 „ita affectos esse, ut ni sumptus fa-
 „cere in expeditionibus bellicis cogan-
 „tur, labore isto superfedere quam opti-
 „me possint, nec dubium est, si quiete
 „sua frui possent, & mali nihil metue-
 „re cogentur, a præparationibus &
 „expeditionibus istis, quamprimum eos
 „cessaturos. De peregrinis præfectis,
 „quos Catholici habent, & aliis etiam
 „in casu necessitatis permittere possunt,
 „cognitum nihil habeo, nec credere e-
 „tiam possum, quod tales aliqui apud
 „eos reperiantur. Præparationes ipso-
 „rum tantas non esse scio, ut cum Pro-
 „testantium præparationibus comparari
 „ullo modo possint, expeditiones autem
 „pro defensione sua, Constitutionibus
 „Imperii non contrarias facere, prohi-
 „bitum ipsis, haud quaquam est, ma-
 „xime cum transitus per aliorum terri-
 „toria non faciant, sed in suis terminis
 „se contineant, damnum aliis non in-
 „ferant,

„ferant, sed suis sumptibus militem Sæc. XVII.
 „omnem sustentent. Quid autem ex A. C. 1619.
 „parte Protestantium factum, quantum-
 „que damni Catholicis ab expeditio-
 „nibus ipsorum illatum sit, notum ma-
 „gis est, quam ut multis demonstratur.
 „Cæsari hac in re modum ponere, Prin-
 „cipes non decet. Quos per Bavariam
 „præferti ejus duxerunt milites, libere
 „per aliorum, etiam Protestantium,
 „& correspondentium territoria com-
 „mearunt. Solus, quem ab aliis ob-
 „tinuerant transitus, & commeatus,
 „ipsis denegari non debuisset, cum
 „præsertim, denegatus is ab aliis non
 „sit, & Ductores etiam de damno non
 „inferendo satis superque caverint. Re-
 „latum ad me est, tam in Cæsareis,
 „quam in Unitorum Principum expedi-
 „tionibus, variarum nationum, utpote
 „Germanos, Westphalos, Batavos, &
 „fortasse Italorum loco Anglos etiam
 „& Scotos visos fuisse. Quod ad Ba-
 „varicas expeditiones attinet, intelli-
 „gere facile omnes possent, propter vi-
 „cinum, quod ex Bohemia & Austria
 „mihi imminet periculum, itemque pro-
 „pter supremum, quo in territorio isto
 „fungor, præfecturæ officium, majori
 „eas numero, & priori etiam quam ab
 „aliis tempore fieri eas omnino oport-
 „uisse, nondum autem factas esse, pro-

Sæc. XVII. „pter militum, qui ab aliis magno nu-
 A. C. 1619. „mero conscribuntur caritatem & rari-
 „tatem, quemadmodum etiam ut su-
 „spiciones omnes evitarem, aliquanto
 „tardius ad conscribendum militem ac-
 „cesserim, quas tamen consultas & ne-
 „cessarias omnes hactenus deprehende-
 „retis, & ipsum etiam Unitorum Sta-
 „tuum caput, propter imminens regio-
 „nibus istis a vicino milite periculum,
 „reprehendere minime potueritis. Ad
 „complendum autem, quem regionibus
 „istis defendendis sufficere posse
 „putabam numerum, ex Westphalia,
 „& locis aliis accrescere, & magnis
 „sumptibus, quibus supersedere multo
 „libentius voluissim, adducere militem
 „coactus fui. Causam expeditionibus
 „istis etiam Bethlemi Transylvaniæ
 „Principis inexpectata in Hungariam
 „irruptio ipsiusque Viennensis urbis
 „coangustatio & crudelia, quorum ve-
 „stigia, & monumenta plurima passim
 „adhuc extant, attentata alia dede-
 „runt, cum maxime Sermones etiam
 „varii, de opprimenda ejus opera Ba-
 „varia, sparsi & discursus de periculo
 „quod a Bavariæ Principe metuendum
 „esset, tollendo habiti fuerint. Ista
 „enim comminationes non negligendas,
 „& propterea defensionem etiam majore
 „rem necessariam omnino fuisse apparet,
 „nec

„nec tamen spero, remoram ipsis co- Sæc. XVII.
 „piis per Protestantium territoria tran- A. C. 1619.
 „situris objectum iri, maxime cum
 „damnum nemini etiamnum dederint,
 „idque præcavere modis omnibus, præ-
 „fectos & Ductores meos jusserim, nec
 „transitus etiam quibuscunque militem
 „ducere per Imperium volentibus, de-
 „negatus hactenus fuerit. Quod ad
 „petitionem attinet, ut de fonte dissi-
 „diorum omnium obstruendo, & gra-
 „vaminibus abrogandis, cum Catholi-
 „cis Statibus aliis agam, utque hi de-
 „positis armis in gravaminum quorum-
 „dam, tractationem nullam admitten-
 „tium, abrogationem consentiant, cau-
 „tionemque de illis omnibus intra duos
 „menses in actum producendis præstent,
 „efficiam, paratus quidem sum in om-
 „nibus, quoad fieri poterit, vobis gra-
 „tificari, non spero autem tale quid,
 „quod in potestate mea positum non est,
 „vos expetituros esse. Universale hoc
 „negotium est, non Catholicos solum,
 „sed ipsum etiam Romanorum Impera-
 „torem, ipsum Imperium, & omnia
 „ejus membra concernens, quod mul-
 „to majoris deliberationis est, cum Ca-
 „tholici æque atque Protestantes de
 „gravaminibus suis conquesti fuerint,
 „& abrogationem eorum a multis jam
 „annis expetierint, libertatis etiam &

Sæc. XVII. „religionis suæ jacturam facere æque
A. C. 1619. „atque vos recusant. Cum igitur Ca-
 „tholicos omnes atque inter eos Electo-
 „res etiam componere ad nutum meum
 „æque atque Protestantium aliquis Pro-
 „testantes Status reliquos, non possim,
 „ita quidem statui, longe vos rectius
 „facturos fuisse, si legationem hoc no-
 „mine vel ad Status Catholicos omnes,
 „vel ad Electorem maxime Mogunti-
 „num, vel ad Catholicorum Statuum
 „Legatos Herbipoli, non opprimendo-
 „rum Protestantium Statuum, sed pa-
 „cis in Imperio conservandæ, & tur-
 „barum ab eo omnium prohibendarum,
 „& communis defensionis contra om-
 „nem vim injuriamque externam pa-
 „randæ gratia, congregatos mitteretis.
 „Ibi enim de rebus ad salutem Imperii
 „pertinentibus, deque turbis Bohemi-
 „cis (ex quibus omnia ista in Imperio
 „jam promanant mala) honeste com-
 „ponendis, deliberatio fieri poterit,
 „nam conventus agere, Catholicis æ-
 „que atque Protestantibus instituere li-
 „cet, ibidem, qui aliter rem in con-
 „fessu Unitorum Statuum narrarunt,
 „quam novarum barbarum cupidi sint,
 „& quod comminationes, quas insuper
 „addunt, probare nulla ratione possint,
 „manifestum fieret. Cum enim de Ca-
 „tholicorum expeditionibus cautum vo-
 „bis

„bis sit, ad solam eorum defensionem, Sæc. XVII.
 „non vero ad alicujus Protestantium A. C. 1619.
 „Statuum (nisi causa ipsis detur) of-
 „fensionem comparatas esse, cumque
 „idem etiam de suis expeditionibus Pro-
 „testantes & correspondentes prædi-
 „cent, causam certe pars nulla habe-
 „ret, alteram vel impugnandi, vel mo-
 „dum ei, secundum quem res suas in
 „territorio suo constituere debeat, dum-
 „modo sine alterius damno id fiat, præ-
 „scribendi. Non video igitur, quo
 „modo comminationes istæ cum facta
 „utrinque asssecuratione consistere pos-
 „sint. Catholici, incendio in Vicinia
 „magis magisque jam invalescente, non
 „tam facile ad depositionem armorum
 „adduci poterunt, postquam ne Bo-
 „hemi quidem, ut una cum Cæsaria-
 „nis arma deponerent (quo forsitan me-
 „dio maximarum malorum futurus fi-
 „nis fuisset) persuaderi a Saxonix E-
 „lectore potuerunt. De postulatis istis
 „Unitorum Principum Statuumque du-
 „bitare, etiam aliquis posset, an ea-
 „dem etiam reliquorum Statuum, quos
 „Augustanam confessionem amplecten-
 „tes vulgo Evangelicos nominant, mens
 „& voluntas sit, & an importunum
 „istum procedendi modum approbent,
 „vel an non statuam potius, cum Sta-
 „tibus Catholicis, quibus leges ponere
 non

Sæc. XVII. „non possunt, longe aliter utpote cum
A. C. 1619. „unius corporis membris procedendum
 „esse, cum præsertim mentem sibi non
 „esse, Statum aliquem Imperii offen-
 „dendi, sed legitimam solum, & jure
 „omni permissam sui suorumque defen-
 „sionem parandi, protestati non semel
 „fuerint. Responsum istud meum, in
 „communi, & non me solum, sed Ca-
 „tholicos omnes, & ut mihi quidem
 „videtur, Augustanæ etiam Confessio-
 „ni addictos Status alios concernente
 „causa, ad omnes, quorum interest,
 „remittere commode potuissem, cum
 „tamen sciam, unitos istos Principes
 „& Status, pacis per se amantes esse,
 „quibus dissensionum omnium sublatio,
 „externi alicujus, forsitan Turcici jugi
 „prohibitio, ruinæ, & interitus patriæ,
 „aversio pacis, & concordix constitu-
 „tio, curæ cordique sunt, ac insuper
 „viderim, eximiam in meam personam
 „positam eos fiduciam habere, senten-
 „tiam ipsis meam, sine omni aliorum
 „præjudicio (meliorem enim in hisce
 „extremitatibus animadvertere nondum
 „potui) sincere & fideliter aperire vo-
 „lui. Rogo igitur & moneo, ut a re-
 „solutionibus istis suis, si quæ, ut ver-
 „ba quidem sonant, factæ sint, absti-
 „neant, circumstantias omnes, & ma-
 „la, quæ existere inde possunt, probe
 „con-

„confiderent, & quam eventus belli, for- Sæc. XVII.
 „tuna item & occasiones omnes dubiæ A. C. 1619.
 „sint, diligenter secum cogitent, nec
 „igne in vicinis regionibus fatis jam
 „ardente, incendium ipsi majus faciant,
 „& universalem in Imperio commotio-
 „nem ad suam æque atque Catholico-
 „rum perniciem excitent, sed id po-
 „tius agant, ut ignis in ipsis cineribus
 „statim supprimatur, incendium extin-
 „quatur, & Salus, dignitasque Imperii
 „promoveatur. Cum enim pars altera
 „alteri nihil concedat, & Catholici
 „Turcicum vel aliquod aliud externum
 „jugum æque atque Correspondentes
 „aversentur, eoque animo sint, ut li-
 „bertatem religionemque suam itidem
 „cum vitæ & fortunarum omnium ja-
 „ctura defendere cupiant, & eo casu
 „expeditiones majores facere intermis-
 „suri non sint, quid existere inde in
 „Imperio possit, æstimare omnes nullo
 „negotio poterunt.

§. XX.

*Iterata Correspondentium responsio
ad Bavaricæ Ducis literas.*

Acceptis Maximiliani Ducis literis Pro- Merc. Gal-
 testantes Principes datis denuo li- iob. t. 13. l. 1.
 teris eundem non obscure fugillabant,
 quod inconsultis etiam aliis Statibus
 Catho-